

Békéltető testületi ajánlás az egyezséget tartalmazó határozat meghozatalára vonatkozó jogszabályok és gyakorlat egységes értelmezéséről

Dr. Hajnal Zsolt

I. Az iránymutatás célja:

Az elvi iránymutatás elsődleges célja, hogy a békéltető testület gyakorlatában, a tagok és tanácsok által alkalmazott gyakorlatokat elvi szinten összehangolja, jogegységet biztosítson, egyúttal iránymutatásul szolgáljon a panaszosok és bepanaszoltak által alkalmazott gyakorlatok kialakításához.

Az elvi iránymutatás másodlagos célja, az hogy alapul szolgáljon a testületek közötti jogegységesítést célzó törekvéseknek.

Az elvi iránymutatás lényegét tekintve hozzájárul a jogbiztonsághoz, a jogalkalmazás egységességéhez, így a jogszabályszerű jogkövetést is elősegíti, ezáltal a panaszosok, bepanaszoltak és a testület együttműködésének alapjául szolgál.

II. Az iránymutatás alapjául szolgáló jogszabályok, döntések:

A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi Vht. Törvény

Az eljáró bíróság csak és kizárólag határozott, konkrét, egyértelmű és végrehajtható egyezséget hagyhat jóvá, olyat, amelyben a kötelezettség teljesítésének a határideje pontosan meghatározott, és amely nem tartalmaz bizonytalan, teljesíthetetlen feltételeket (BH 1983/120.)

„A bíróság által jóváhagyni kért egyezésnek (...) mindazokat az anyagi jogi elemeket tartalmaznia kell, amelyek nem teljesítés esetén az egyezésben vállalt kötelezettség kikényszeríthetőségét a bírósági végrehajtás szabályai szerint lehetővé teszik. Tévedett tehát a bíróság, amikor az egyezés jóváhagyása kérdésében anélkül határozott, hogy a felek az ingatlan értékesítésének határideje, valamint az értékesítés kikényszerítésének módja (pl. árverési értékesítés) tekintetében is megállapodtak volna. Az említett hiányosságok miatt egyik fél sincs abban a helyzetben, hogy nem teljesítés esetén az egyezés végrehajtását eredményesen kérje.” (BH 1988/120., illetve BH 1992/178.)

III. Az iránymutatás módszertana:

Az iránymutatás elsősorban a békéltető testületi eljárás során felmerülő problémák egységes megoldására kíván alkalmazható szabályrendszert nyújtani, figyelembe véve és analógiával alkalmazva a polgári eljárásjog vonatkozó szabályait és gyakorlatát, az irányadó polgári joggyakorlatot és a Kúria jogegységesítő tevékenységének eredményeit.

A fogyasztóvédelemről szóló törvény 18. § (1) bekezdése (továbbiakban Fgytv) alapján, a testület elsődleges feladata, hogy megkísérelje a fogyasztói jogvita rendezése céljából egyezség létrehozását a felek között, ennek eredménytelensége esetén az ügyben döntést hoz a fogyasztói jogok egyszerű, gyors, hatékony és költségkímélő érvényesítésének biztosítása érdekében.

Az Fgytv. 30. § (1) bekezdése alapján az eljárás során a tanács elnöke egyezséget kísérel meg létrehozni a felek között. Ha az egyezség megfelel a jogszabályoknak, a tanács azt határozattal jóváhagyja, ellenkező esetben, illetve egyezség hiányában az eljárást folytatja.

Az Fgytv. 36. § (3) bekezdése szerint, ha a vállalkozás a tanács kötelezést tartalmazó határozatát vagy a határozattal jóváhagyott egyezséget a teljesítési határidőn belül nem hajtja végre, a fogyasztó kérheti a bíróságtól a tanács határozatának végrehajtási záradékkal történő ellátását, a békéltető testület elnökének egyidejű értesítése mellett. Az Fgytv a végrehajtás elrendelésének megtagadásaként csak azokat az esetköröket említi, ha az Fgytv. 18. § (1) bekezdése alapján a békéltető testületnek nem volt hatásköre az eljárásra.

Mindemellett az eljáró tag, vagy tanácsa Fgytv-ben foglalt kötelezettségei mellett – nevezetesen hogy az egyezség megfeleljen a jogszabályoknak, a felek egyhangúan és kifejezetten elfogadják azt – köteles figyelemmel lenni az Fgytv-n kívüli, végrehajtható okiratokkal szemben követelményeket megfogalmazó Vht. rendelkezéseire is.

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi Vht. törvény (a továbbiakban Vht.) 13.§-ának (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a végrehajtható okiratot akkor lehet kiállítani, ha a végrehajtandó határozat

- a) kötelezést (marasztalást) tartalmaz,
- b) jogerős vagy előzetesen végrehajtható, és
- c) a teljesítési határidő letelt.

A Vht. 20.§-ának (1) bekezdése szerint az adós lakóhelye illetőleg székhelye — ezek hiányában az adós végrehajtás alá vonható vagyontárgyának helye — szerinti járásbíróság végrehajtási záradékkal látja el a 22. és 23. §-ban felsorolt okiratot.

A (2) bekezdés alapján a végrehajtási záradéokra megfelelően alkalmazni kell a végrehajtási lapra vonatkozó rendelkezéseket.

A Vht. 23/A. §-ának (1) bekezdése szerint az ügyben eljár, a fogyasztóvédelemről szóló törvény szerinti békéltető testület, illetve egészségügyi közvetítői tanács székhelye szerint illetékes járásbíróság a békéltető testület kötelezést tartalmazó határozatát vagy a határozattal jóváhagyott egyezséget, továbbá az egészségügyi közvetítői tanács előtt kötött egyezséget – a feltételek megléte esetén – végrehajtási záradékkal látja el.

A bíróság mindenképp először felhívja a végrehajtást kérő figyelmét, a végrehajtás elrendelése körében elsődleges feladata annak eldöntése, hogy az adott kérelem alapját képező határozat megfelel-e a végrehajtás általános feltételeinek, azaz tartalmaz-e marasztalást, a teljesítési határidő letelt-e, illetve jogerős, avagy előzetesen végrehajtható-e az adott határozat.

Ezen három feltételnek egyidejűleg kell teljesülni, hogy az adós önkéntes teljesítésének elmaradása esetén a bíróság kérelemre elrendelje a végrehajtást.

A Vht.-hoz fűzött elektronikus kommentár értelmében alaptalan a végrehajtási kérelem akkor, amikor a végrehajtás feltételei hiányoznak. Az alaptalan végrehajtási kérelem esetén a bíróságnak meg kell tagadnia a végrehajtási lap kiállítását, illetve a határozat záradékkal történő ellátását. A bíróság e kötelezettsége kógens, a végrehajtás általános feltételeit szabályozó törvényi rendelkezések körében mérlegelési lehetősége nincsen.

A végrehajthatóvá nyilvánítás általános feltételei közül az első feltétellel — miszerint a határozat akkor végrehajtható, ha, az kötelezést (marasztalást) tartalmaz -- kapcsolatban a bíróság rávilágít, hogy a kötelezés vagy marasztalás alatt azt kell érteni, amikor a határozat rendelkezése az adóst valamilyen konkrét kötelezettség teljesítésére, szolgáltatás nyújtására, tevékenység, magatartás tanúsítására, megtételére, tűrésére kötelezi.

A bíróság rámutat továbbá, hogy a Vht. a végrehajtható okirat kiállításának alapjául szolgáló végrehajtandó határozattal szemben számos követelményt állít fel. A határozatnak a fent kifejtettek alapján elsődlegesen kötelezést, marasztalást kell tartalmaznia. A bírósági határozatnak tartalmaznia kell továbbá annak a követelésnek a pontos megjelölését, amellyel az adós a végrehajtást kérő felé köteles teljesíteni.

A kialakult bírói gyakorlat (BH1983. 120., BH1992. 178.) szerint csak az az egyezség végrehajtható, amely konkrét, számszerűsíthető kötelezettséget tartalmaz. A egyezésnek mindazokat az anyagi jogi elemeket tartalmaznia kell, amelyek nem teljesítés esetén az egyezésben vállalt kötelezettség kikényszeríthetőségét a bírósági végrehajtás szabályai szerint lehetővé teszik. Az említett hiányosságok miatt ugyanis egyik fél sincs abban a helyzetben, hogy

nem teljesítés esetén az egyezség végrehajtását eredményesen kérje. Ekként a végrehajthatóság előfeltétele, hogy az egyezség világos és érthető rendelkezéseket tartalmazzon.